

460 éves a debreceni Alföldi Nyomda - fakszimile kiadvány

2021/11/24

A legrégebbi hazai nyomda ünnepi kiadványának létrejöttében Heltai János kollégánk, illetve az OSZK is közreműködött.

[1]

2021. október 28-án három szép kiállítású fakszimilével ünnepelte legrégebbi hazai nyomdánk, az [Alföldi Nyomda Zrt](#) [2]. folyamatos működésének 460. évfordulóját. Az egyetlen díszes dobozban közreadott három kiadvány a következő:

MELIUS Juhász Péter, *A Christus közbejárásáról való prédikációk*, Debrecen 1561 (RMNy 169); Magyar Dekrétum, kit WERES Balázs a deákbold tudni illik a' WERBEWCZY István Decretomabol, melyet tripartitomnak neveznek, magyarra fordított, Debrecen 1565 (RMNy 207) és LEX politica Dei, azaz mindenféle törvények, ítéletek és rendtartások, kik főképpen az külső polgári társaságra tartoznak, Debrecen 1610 (RMNy 992).

Melius prédikációinak hasonmása, amint az a kolofonjában olvasható, „az Országos Széchényi Könyvtár és az Alföldi Nyomda együttműködésével született ujjá... Felelős vezető: Rózsa Dávid főigazgató... és György Géza vezérigazgató.”

[3] A könyvecskéhez könyvtárunk több, mint ötven évig szolgáló munkatársa Heltai János, a miskolci egyetem professzor emeritusa írt kísérő tanulmányt *Debrecennek nyomdára van szüksége* címmel. 1560-ban Debrecen már határozottan a reformáció helvét irányát követte, de belső rendjének, függetlenségének megőrzése érdekében a város prédikátorának Melius Juhász Péternek és atyai jóbarátjának, a nyomdász Huszár Gálnak kemény küzdelmet kellett folytatnia a hitújítás mozgalmának különböző radikális irányzataival.

A Krisztus közbejárásáról szóló sarkalatos tanításról Francesco Stancaro, itáliai származású teológus kezdeményezett Magyarországot, Erdélyt és Lengyelországot érintő vitát. Nézetei a szentháromságtagadásnak nyitottak utat. A polémiában Meliuson kívül Heltai Gáspár és Dávid Ferenc is részt vett, sőt Kálvin és Melanchthon is véleményt nyilvánított.

A másik két kiadványt Tringli Istvánnak, a miskolci egyetem professzorának *A magyar szokásjog és a protestáns természetjog magyarul* című tanulmánya mutatja be. Számba veszi Verbőci (sic!) több évszázadon át használatban maradt munkájának európai párhuzamait, hazai előzményeit, keletkezéstörténetét, használatának lehetséges formáit és utóéletét. A *Lex politica Dei* valójában egy bibliai idézetgyűjtemény, amely a Szentírásnak a polgári, civil életre vonatkoztatható részleteit

szerkeszti tematikus rendbe, mint a polgári társaság igazgatásnak elvi alapjait. Tringli megállapítása szerint lényegében ez képezi a protestáns természetjogot. Eredetijét egy francia humanista, François Ragueau írta. Az akkori debreceni nyomdász, Lipsiai Rheda Pál pedig oly módon fordította németből magyarra, hogy rövid ajánlást írt elé szerdahelyi Imrefi Jánosnak, Báthori Gábor erdélyi fejedelem tanácsadójának, a bibliai szövegeket pedig a Vizsolyi Bibliából kereste össze hozzá.

A három kiadvány együttesen azt tükrözi, hogy Debrecenben hosszú ideig élt a gondolat, hogy a jól kormányzott városok az augustinusi Civitas Deinek, Isten városának földi előképei.

Az ünnepi alkalomból kívánjuk az Alföldi Nyomdának, hogy még 460 évig és tovább legyen – Hodosi Samuel 17. század végi egykori debreceni diák, veszprémi prédikátor bibliai metaforájával szólva – a magyar művelődés „őrálló toronyba helyezett vigyázója”.

2021/11/24 - 11:09

Source URL: <https://oszk.hu/en/node/5442>

Links:

- [1] <https://oszk.hu/sites/default/files/3-faximile-dobozzal.jpg>
- [2] <http://www.anyrt.hu/>
- [3] <https://oszk.hu/sites/default/files/heltai.jpg>
- [4] <https://oszk.hu/en/category/foszotar-es-pozicionalo/hirek>